

ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.

ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΤΗΣ Ο.Λ.Μ.Ε.

CENTRE FOR RESEARCH AND DOCUMENTATION OF OLME

<http://kemete.sch.gr/>

Δελτίο Τύπου

Μελέτη -Τεκμηρίωση του αιτήματος της ΟΛΜΕ για λειτουργία των σχολείων με 15 μαθητές/τριες ανά τμήμα κατ' ανώτατο όριο σε συνθήκες πανδημίας

Από τις 15/09/2020, βρίσκεται σε εξέλιξη έρευνα του ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ (το αναλυτικό κείμενο των αρχικών πορισμάτων της οποίας σας επισυνάπτουμε) με θέμα: «Τεκμηρίωση του αιτήματος του κλάδου για λειτουργία των σχολείων με 15 μαθητές ανά τμήμα κατ' ανώτατο όριο σε συνθήκες πανδημίας». Η έρευνα αυτή στοχεύει στο να διερευνήσει το κατά πόσο υπάρχει ανάγκη μείωσης του αριθμού μαθητών ανά τμήμα στα σχολεία μας, δεδομένης της πανδημίας και σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν δοθεί από τους υγειονομικούς φορείς και επιστήμονες υγείας στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς.

Στην έρευνά αυτή, λάβαμε σοβαρά υπόψη τις επιπτώσεις της αναστολής λειτουργίας των σχολείων στα παιδιά, τα οποία, κατά τις εκτιμήσεις διεθνών οργανισμών, όπως η UNICEF, είναι τα «κρυμμένα θύματα της πανδημίας». Η τηλεεκπαίδευση, μπορεί να επιλέγεται μεν ως ύστατο μέτρο όταν πλέον η αναστολή λειτουργίας τμημάτων ή σχολικών μονάδων είναι σύμφωνα με τους επιδημιολόγους αναπόδραστη, ή για τις περιπτώσεις παιδιών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες. Είναι ωστόσο επικίνδυνο να χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο της δια ζώσης διδασκαλίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις αυτές, η αναστολή της δια ζώσης εκπαιδευτικής διαδικασίας και της καθημερινής παρουσίας των παιδιών στο σχολείο, και η εκτεταμένη χρήση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έχει **σοβαρές εκπαιδευτικές, ψυχοκοινωνικές και βιολογικές συνέπειες**, καθώς:

- **οξύνει τους αποκλεισμούς** από την εκπαιδευτική διαδικασία των παιδιών που προέρχονται από τις ευάλωτες κυρίως κοινωνικές ομάδες (απουσία τεχνολογικού εξοπλισμού),
- **δεν μπορεί να υποκαταστήσει σε καμία περίπτωση τη δια ζώσης διδασκαλία**, καθώς αμβλύνει την ικανότητα συγκέντρωσης σε παιδιά και εφήβους με δραματικές συνέπειες στα παιδιά με ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες και **υστερεί στη δημιουργία ευεργετικού παιδαγωγικού κλίματος**,
- **παρεμποδίζει την ομαλή ψυχολογική εξέλιξη και την κοινωνική ωρίμανση του παιδιού** λόγω της απουσίας του σχετίζεσθαι με τις ομάδες συνομήλικων, της συνεργασίας, του παιχνιδιού, της συντροφιάς, της σωματικής επαφής,
- για κάποιες ομάδες μαθητών/τριών που ανήκουν στα πιο αδύναμα κοινωνικά στρώματα **συνεπάγεται τη μη πρόσβαση σε τροφή, αλλά και την απώλεια των ωφελειών που προσφέρει το φροντιστικό περιβάλλον του σχολείου**

Τα προβλήματα που δημιουργούνται από την αναστολή της λειτουργίας των σχολείων ενισχύουν τη θέση μας ότι είναι **επιτακτική ανάγκη οι σχολικές μονάδες να συνεχίσουν να λειτουργούν, με τους μέγιστους όρους ασφάλειας για μαθητές και εκπαιδευτικούς**. Για να γίνει όμως αυτό είναι απαραίτητο να ληφθούν κομβικά και καίριας σημασίας μέτρα και σύμφωνα με τους ειδικούς, **η μάσκα ως μοναδικό μέτρο υγειονομικής προστασίας δεν επαρκεί, αν δεν συνδυάζεται με επαναλαμβανόμενα δωρεάν τεστ και αν δε συνοδεύεται με λήψη μέτρων που οδηγούν στην τήρηση αποστάσεων και την αποφυγή συνωστισμού** εντός της σχολικής τάξης. Η ικανοποίηση του αιτήματος της ΟΛΜΕ για μείωση του αριθμού των παιδιών μέσα στις αίθουσες σε 15 μαθητές/τριες κατ' ανώτατο όριο, μπορεί να περιορίσει σημαντικά (κατά 50%, σύμφωνα με έρευνα του Τμήματος Περιβαλλοντικής Μηχανικής του ΑΠΘ) τους δείκτες μετάδοσης του ιού, τόσο στη σχολική κοινότητα, όσο και στην ευρύτερη τοπική κοινότητα, μειώνοντας τις πιθανότητες να εμφανιστεί πάλι η ανάγκη αναστολής της λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Παρουσίαση αρχικών στοιχείων έρευνας του ΚΕΜΕΤΕ

Τα πρώτα στοιχεία της έρευνας του ΚΕΜΕΤΕ, το πρώτο στάδιο της οποίας διεξήχθη με τη μέθοδο συμπλήρωσης ερωτηματολογίων που εστάλησαν σε σχολεία της χώρας, συνάγονται με βάση τις απαντήσεις που αφορούν ποσοστό 19% επί του συνόλου του μαθητικού δυναμικού σε όλη την Ελλάδα και 25% επί του συνόλου του μαθητικού δυναμικού στην Αττική.

Σύμφωνα με αυτά, **δεν ευσταθεί και είναι έωλο καταρχάς το στοιχείο ότι ο μέσος αριθμός μαθητών ανά τμήμα σε όλη την Ελλάδα είναι 17**, με το οποίο το Υπουργείο ενημέρωσε την κοινή γνώμη, γιατί χρησιμοποίησε στατιστικά αποτελέσματα τα οποία διαστρεβλώνουν την πραγματικότητα. Η πραγματική εικόνα της κατάστασης της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης **δεν απεικονίζεται από τον μ.ό. των 17 μαθητών**, αλλά από τη **διάμεσο** (αυτή που είναι μεγαλύτερη ή ίση από το 50% των παρατηρήσεων και μικρότερη ή ίση από το υπόλοιπο 50%) που είναι 22 μαθητές. Τα πρώτα αποτελέσματα μας δείχνουν ότι **πάνω από 9 στους 10 μαθητές συνωστιζονται σε πολυπληθή ή υπερμεγέθη τμήματα όπου είναι αδύνατον να τηρηθούν οι απαραίτητες αποστάσεις μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών**. Συγκεκριμένα:

- 34% των μαθητών πανελλαδικά φοιτούν σε τμήματα των 16-21 μαθητών
- στην Αττική το αντίστοιχο ποσοστό είναι 32%
- 63% των μαθητών πανελλαδικά φοιτούν σε τμήματα των 22-27 μαθητών
- στην Αττική το ποσοστό ανεβαίνει στο 67%
- **μάλιστα 23% των μαθητών πανελλαδικά (το ¼ του μαθητικού δυναμικού) φοιτούν σε τμήματα των 25-27 μαθητών.**
- στην Αττική το αντίστοιχο ποσοστό είναι 22%.

Από την συνολική εικόνα που μας δίνουν τα παραπάνω στοιχεία, **το 96% των μαθητών πανελλαδικά φοιτούν σε τμήματα με πάνω από 17 μαθητές, ενώ στην Αττική το αντίστοιχο ποσοστό είναι 99%**.

Πολύ μακριά από την πραγματικότητα, επίσης, είναι και το στοιχείο που δόθηκε στη δημοσιότητα με δηλώσεις υψηλόβαθμων στελεχών του Υπουργείου Παιδείας ότι η μείωση του ανώτατου αριθμού μαθητών ανά τμήμα θα είχε **ημερήσιο κόστος 10.000.000€**, αφού με βάση τα ως τώρα στοιχεία της έρευνάς μας, **το κόστος αυτό φαίνεται να είναι πολύ μικρότερο**. Συγκεκριμένα, **κυμαίνεται μεταξύ 700.000 με 800.000€**, ποσό που βρίσκεται πολύ πιο κοντά στην πραγματικότητα από το ποσό των 10.000.000€. Μάλιστα, το ετήσιο κόστος που προκύπτει αναλογικά, **δεν ξεπερνά τα 220.000.000€** για πλήρη λειτουργία των σχολείων (Σεπτέμβριος έως και Ιούνιος).

Όσον αφορά στο επιχείρημα του Υπουργείου Παιδείας ότι δεν υπάρχουν κενές αίθουσες στις λειτουργούσες σχολικές μονάδες ούτε κενά σχολικά κτίρια, έχουμε να παρατηρήσουμε ότι:

- Σε αντίθεση με άλλες χώρες της Ευρώπης, **το ΥΠΑΙΘ δεν έκανε καμία ενέργεια πριν την έναρξη της θερινής περιόδου στην κατεύθυνση της εξεύρεσης χώρων για την τήρηση των απαραίτητων αποστάσεων** με αναλυτική χαρτογράφηση όλων των κενών χώρων εντός και εκτός σχολείων (μη λειτουργούντα σχολικά κτίρια, δημοτικοί χώροι πολιτισμού, βιβλιοθήκες κ.λ.π.)
- Με βάση τα στοιχεία που έχει ως τώρα το ΚΕΜΕΤΕ στη διάθεση του (στο σύντομο χρονικό διάστημα του ενός μηνός) σχετικά με τις ήδη υπάρχουσες ελεύθερες αίθουσες εντός των σχολικών μονάδων, **ο αριθμός των μαθητών που φοιτούν σε πολυπληθή τμήματα (27 μαθητών) θα μπορούσε να μειωθεί άμεσα ως και 63%**, ανάλογα με το μέγεθος των τμημάτων
- Η συνολική ένταση του προβλήματος **θα μπορούσε να μειωθεί κατά 41%** και μόνο με την έγκαιρη αξιοποίηση κενών αιθουσών που υπάρχουν στα λειτουργούντα σχολεία.
- Μία άλλη σίγουρη πηγή κενών αιθουσών είναι τα σχολεία που έκλεισαν την προηγούμενη δεκαετία. Ο αριθμός τους ξεπερνά τα 2.000. Η Ιταλία με μαθητικό πληθυσμό εξαπλάσιο του ελληνικού, είχε ανακοινώσει 3.000 νέα σχολεία. Η Ελλάδα θα μπορούσε να καλύψει μέρος των κτηριακών αναγκών της μέσα από αυτήν την πηγή, αρκεί να υπάρξει χαρτογράφηση των αναγκών και των διαθέσιμων τέτοιου είδους χώρων κατά περιοχή και εφόσον οι χώροι αυτοί διαμορφωθούν κατάλληλα, ώστε να πληρούν προϋποθέσεις εκπαιδευτικές, υγειονομικές και κτηριακής ασφάλειας. Ανάλογα και με τις ίδιες προϋποθέσεις μπορούν χρησιμοποιηθούν και άλλα δημόσια κτήρια, όπως χώροι πολιτισμού, μουσεία, πολιτιστικά κέντρα βιβλιοθήκες κ.λπ., που διαθέτουν πάρα πολλοί δήμοι σε όλη την Ελλάδα (σύμφωνα και με τις προτάσεις του Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Μηχανικής του ΑΠΘ).

Συμπερασματικά, αν το ΥΠΑΙΘ είχε εκπονήσει ένα σχέδιο ώστε να αξιοποιήσει και μόνο τις κενές αίθουσες που υπάρχουν στα σχολεία, 4 στους 10 μαθητές δεν θα φοιτούσαν πλέον σε πολυπληθή και κυρίως σε υπερμεγέθη τμήματα. Μια τέτοια λύση, αν είχε δρομολογηθεί νωρίς, θα μπορούσε να αποτελέσει το πρώτο μέρος μιας ευρύτερης διαδικασίας που θα είχε σαν στόχο το όριο των 15 μαθητών ανά τμήμα για μεγαλύτερη υγειονομική ασφάλεια για τη σχολική κοινότητα και κατ' επέκταση και για την κοινωνία στο σύνολό της. Επίσης, θα μείωνε σημαντικά τις πιθανότητες μιας εκ νέου αναστολής της λειτουργίας των σχολείων και των επιπτώσεών της στον μαθητικό πληθυσμό.

Για το ΔΣ του ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Ανδρινόπουλος

Η Γενική Γραμματέας

Μαρία Γεωργαρίου